bB

KORT GEDING DAGVAARDING

ALSMEDE VERZOEK TOT HET STELLEN VAN PREJUDICIËLE VRAGEN

Heden, 22 december 2017 (tweeëntwintig december tweeduizendzeventien)
op verzoek van

1. Mevrouw [redacted] wonende te Den Haag, hierna aangeduid als '[redacted]';

2. Mevrouw [redacted] wonende te Amsterdam, hierna aangeduid als '[redacted]';

3. De heer [redacted] wonende te Muiden, hierna aangeduid als '[redacted]';

4. De heer [redacted] wonende te Amsterdam, hierna aangeduid als '[redacted]';

5. De heer [redacted] wonende te Voorschoten, hierna aangeduid als '[redacted]';

6. De stichting **BREXPATS – HEAR OUR VOICE**, statutair gevestigd te Amsterdam, bezoekadres (2587 AS) Den Haag, Belgischeplein 34 A , hierna aan te duiden als "***BREXPATS***";

7. De vereniging **COMMERCIAL ANGLO DUTCH SOCIETY**, gevestigd te (2252 BD) Voorschoten, aan de Swagermanweg 20, hierna aan te duiden als "***CADS***";

te dezer zake domicilie kiezende te (1075 BR) Amsterdam aan de Sophialaan 8 ten kantore van haar advocaat Mr Chr.A. Alberdingk Thijm, die te dezen als behandelend advocaat optreedt en als zodanig wordt gesteld;

bB

krachtens mondelinge last van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam

GEDAGVAARD IN KORT GEDING

1. De **STAAT DER NEDERLANDEN** , zetelende te (2515 XP) Den Haag, aan de Rijnstraat 8, aldaar aan het parket van de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, (2511 EK) Den Haag, aan de Korte Voorhout 8, hierna aan te duiden als de "***Staat***", dit exploot gedaan en afschrift van dit exploot:

❑ gelaten aan:

❑ achtergelaten in een gesloten envelop waarop de door de wet voorgeschreven gegevens zijn vermeld, omdat ik daar niemand aantrof aan wie ik rechtsgeldig een afschrift kon laten,

2. De publiekrechtelijke rechtspersoon de **GEMEENTE AMSTERDAM**, zetelende te (1011 PN) Amsterdam, Amstel 1, hierna aan te duiden als de "***Gemeente Amsterdam***", aldaar dit exploot gedaan en afschrift van dit exploot:

❑ gelaten aan:

❑ achtergelaten in een gesloten envelop waarop de door de wet voorgeschreven gegevens zijn vermeld, omdat ik daar niemand aantrof aan wie ik rechtsgeldig een afschrift kon laten,

OM

Op **17 januari 2018 (zeventien januari tweeduizendachttien) om 9.30 uur,** niet in persoon, maar vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen voor de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam, sector civiel, zitting houdende in kort geding, welke zitting alsdan gehouden zal worden in één van de zalen van de rechtbank Amsterdam aan de Parnassusweg 220 te Amsterdam;

bB

MET AANZEGGING DAT

- indien gedaagden niet in persoon of bij advocaat in het geding verschijnen en de voorgeschreven formaliteiten in acht zijn genomen, de voorzieningenrechter verstek tegen hen zal verlenen en de vorderingen zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomen;

- indien ten minste één van de gedaagden in persoon of bij advocaat ter terechtzitting is verschenen, tussen alle partijen één vonnis zal worden gewezen, dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd;

- bij verschijning in het geding van ieder van de gedaagden een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;

- de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer te vinden is op de website:

  www.kbvg.nl/griffierechtentabel;

- van een persoon die onvermogend is, een bij of krachtens de wet vastgelegde griffierecht voor onvermogenden wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven, heeft overlegd:

  - een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de wet op de rechtsbijstand, dan wel
  - een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

- van gedaagden die bij dezelfde advocaat verschijnen en gelijkluidende conclusies nemen of gelijkluidend verweer voeren, op basis van artikel 15 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven;

TENEINDE

te horen eisen:

bB

INLEIDING

1. Deze zaak gaat over het behoud van het Europese Unie ("EU") burgerschap en de daaraan verbonden rechten van Britse burgers in Nederland na de Brexit. Inzet van de procedure is te voorkomen dat in Nederland verblijvende Britten hun EU rechten, waaronder hun verblijfsrechten, na de Brexit (deels) verliezen, althans onzekerheid daarover zoveel mogelijk weg te nemen. Eisers zijn Britten die in Nederland verblijven, de Stichting Brexpats en de vereniging CADS. De laatste twee eisers zijn organisaties die opkomen voor de belangen van Britten in Nederland. De procedure beperkt zich tot de situatie van Britse burgers die in Nederland verblijven.

2. Eisers zijn van mening dat als het Verenigd Koninkrijk door toepassing van artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") de EU verlaat, Britse burgers in Nederland hun rechten voortvloeiende uit het EU burgerschap op grond van art. 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie ("VWEU") behouden. De Staat en de Gemeente Amsterdam dienen de EU (grond)rechten van in Nederland wonende Britten op gelijke voet met Nederlandse burgers en overige in Nederland verblijvende EU burgers te respecteren, beschermen en garanderen.

3. De Staat en de Gemeente Amsterdam zijn verplicht daartoe maatregelen te nemen, die zowel positieve als negatieve handelingen vereisen. Eisers verzoeken de Voorzieningenrechter, kort gezegd, de Staat en de Gemeente Amsterdam te gelasten concrete maatregelen te nemen, waardoor de EU rechten, waaronder met name de verblijfsrechten, van in Nederland verblijvende Britten worden verzekerd en af te zien van handelingen die deze rechten inperken.

4. De Staat en de Gemeente Amsterdam zijn van mening dat na de Brexit Britse burgers in Nederland hun EU burgerschap en rechten in beginsel verliezen. In hoeverre Britse burgers in Nederland dan nog aanspraak kunnen maken op EU rechten is afhankelijk van de uitkomst van de onderhandelingen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk over het terugtrekkingsakkoord, waarin de voorwaarden van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU worden opgenomen. Op 8 december 2017 hebben het Verenigd Koninkrijk en de onderhandelaars namens de Europese Unie een gezamenlijk rapport gepubliceerd (**productie 1**). Uit het rapport blijkt dat de mogelijkheid de EU burgerschap rechten uit te oefenen afhankelijk wordt gemaakt van tal van voorwaarden (hierna: het "Rapport").

5. Door deze opstelling van gedaagden en door het Rapport bevinden Britse burgers in Nederland zich in een onzekere positie. Dat geldt te meer nu het Rapport onderdeel zal zijn van een alomvattende terugtrekkingsakkoord waarvan het onzeker is of die er gaat komen. Voor Britten in Nederland brengt deze situatie nu al ernstige gevolgen met zich mee, zoals hierna ook zal worden toegelicht.

6. Deze procedure is eveneens gericht tegen de Gemeente Amsterdam, omdat in deze gemeente alleen al ongeveer 16.000 economisch actieve Britse burgers wonen, waaronder werkgevers, onderzoekers, ondernemers en studenten. De Gemeente Amsterdam heeft zich er altijd op voor laten staan er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat Britse Amsterdammers hun (verblijfs)rechten na de Brexit behouden. In de aanloop tot deze procedure heeft de Gemeente echter te kennen gegeven geen standpunt in te willen nemen ten aanzien van de vraag of Britse burgers hun EU rechten verliezen. Hierdoor is er een concrete dreiging dat de rechten en (commerciële) belangen van met name Britse Amsterdammers worden aangetast.

DOEL PROCEDURE

7. De vraag wat de gevolgen zijn van de Brexit op het EU burgerschap en daaraan verbonden rechten van Britten vergt een uitleg van art. 20 VWEU in samenhang met art. 50 VEU. Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) volgt dat art. 20 VWEU geen *acte clair* of *éclairé* is in deze context. Rechtswetenschappers verschillen dan ook van mening over de betekenis van het artikel en de daarop gebaseerde jurisprudentie in het kader van de Brexit.

8. In de jurisprudentie en de doctrine over art. 20 VWEU zijn wel aanknopingspunten te vinden voor de positie dat als het Verenigd Koninkrijk de EU verlaat, het EU burgerschap en daaraan verbonden rechten van Britten niet automatisch vervallen. De enige instantie die deze vraag kan en mag beantwoorden is het HvJEU.

9. Eisers geven uw Voorzieningenrechter dan ook eerbiedig in overweging om op grond van art. 267 VWEU vragen van uitleg te stellen aan het HvJEU over art. 20 VWEU.

10. Daarnaast pleit een belangrijke tijdsbesparing voor het direct stellen van prejudiciële vragen. In oktober 2018 sluiten de onderhandelingen over het terugtrekkingsakkoord die mede zien op de EU rechten van burgers. Het is voor eisers van groot en spoedeisend belang om duidelijkheid te krijgen over de status van hun EU burgerschap en hun EU rechten na de Brexit, die naar de mening van eisers niet onderhandelbaar zijn.

11. Het is aannemelijk dat in een bodemprocedure pas over negen maanden tot een jaar vragen van uitleg aan het HvJEU gesteld kunnen worden. De lengte van een prejudiciële procedure beslaat vervolgens ten minste nog negen maanden. Dat betekent dat in een bodemprocedure de prejudiciële vragen pas beantwoord zullen worden na oktober 2018, de datum waarop de onderhandelingen over het terugtrekkingsakkoord sluiten, en zelfs na maart 2019, de datum waarop de Brexit in werking treedt, dus te laat (behoudens het onwaarschijnlijke geval dat de EU en het Verenigd Koninkrijk unaniem besluiten tot verlenging van de onderhandelingen met twee jaar). Bovendien bestaat het gevaar dat de financiële middelen van eisers ontoereikend zullen zijn om een antwoord in hoogste instantie op deze belangrijke vragen te krijgen.

bB

PROCESPARTIJEN

12. Eisers hebben allemaal een bijzonder belang bij deze procedure.

13. [redacted] en [redacted] hebben allen de Britse nationaliteit en zijn allen woonachtig in Nederland. Bovendien hebben zij tijdens het Brexit referendum in het Verenigd Koninkrijk op 23 juni 2016 tegen de Brexit gestemd [redacted] en [redacted] of zijn niet gerechtigd geweest hun stem tijdens het referendum uit te brengen ([redacted] en [redacted]). Voorzover de privé-personen in deze procedure opkomen voor de rechten van hun gezinsleden, zullen dat doen op basis van een daartoe strekkende volmacht.

14. Zowel [redacted] als [redacted] hebben niet mogen stemmen in het Brexit referendum, omdat zij beiden langer dan 15 jaar buiten het Verenigd Koninkrijk wonen. [redacted] heeft echter vanuit Nederland als voorzitter van de vereniging Commercial Anglo Dutch Society altijd de Britse handelsbelangen behartigd. Bijzonder genoeg hebben de zonen van [redacted] die in Nederland zijn opgegroeid maar nu in het Verenigd Koninkrijk studeren wel mogen stemmen, ondanks het feit dat ook zij meer dan 15 jaar buiten het Verenigd Koninkrijk hebben gewoond, omdat zij een Brits paspoort hebben en geacht werden op College te wonen. Juridisch gezien wonen zij echter in Nederland en studeren zij slechts in het Verenigd Koninkrijk zoals een Nederlandse student.

15. De stichting Brexpats is een stichting naar Nederlands recht opgericht op 13 september 2017 (**productie 2**). [redacted] is bestuurder van de stichting.

16. De Stichting Brexpats is de Nederlandse tak van Brexpats – Hear Our Voice (ook aangeduid als: "BHOV"), een pro-EU groep die kort na de uitkomst van het Brexit referendum door [redacted] is opgericht en die campagne voert voor het behoud van rechten van Britse burgers in de EU, waaronder hun reis- en verblijfsrechten en rechten met betrekking tot gezondheidszorg, onderwijs, pensioen, huisvesting en financiële situatie.[1] BHOV ondersteunt ook EU burgers in het Verenigd Koninkrijk en kent op dit moment meer dan 1.100 leden, onder wie zowel Britten in de EU als EU burgers in het Verenigd Koninkrijk. In juni 2017 ontving BHOV de "European Citizen's Prize 2017" van het Europees Parlement.[2]

17. De stichting Brexpats heeft onder meer ten doel het behartigen van de belangen van alle burgers van de Europese Unie met de Britse nationaliteit die in hun rechten of belangen kunnen worden geraakt door Brexit (**productie 3**, art. 3 lid 1 oprichtingsstatuten). De stichting tracht haar doel te bereiken – onder meer – door het voeren en coördineren van lopende en voorgenomen onderhandelingen en gerechtelijke procedures over Brexit en haar gevolgen; en het instellen van rechtsvorderingen zoals bedoeld in art. 3:305a Burgerlijk Wetboek bij de

[1] https://brexpatshov.com/ https://www.facebook.com/BrexpatsHOV/; @BrexpatsHOV.
[2] https://brexpatshov.com/european-citizens-prize-2017/

daartoe bevoegde rechtbanken in Nederland of vergelijkbare procedures buiten Nederland (**productie 3**, art. 3 lid 2 sub a en b oprichtingsstatuten).

18. Stichting Brexpats ontplooit als onderdeel van BHOV onder andere de volgende activiteiten: het voeren van uitgebreide lobby campagnes samen met haar achterban; het in overleg treden met Nederlandse, Britse, en Europese parlementariërs; het nauw samenwerken met zusterorganisaties; het participeren in de coalitie "British in Europe", de grootste coalitie van Britse burgers in Europa,[3] en in The Great Repeal Bill Action Force, een Brits civil society initiatief dat het onderzoek naar en het debat over de juridische consequenties van de Brexit beoogt te verbeteren;[4] het informeren van haar achterban over de ontwikkelingen op het gebied van hun rechten via een online platform en evenementen; het houden van polls onder en het maken van profielen van haar achterban om haar zichtbaar te maken.

19. De vereniging CADS is een Amsterdamse zakelijke netwerk vereniging (**productie 4**).[5] Het bestuur van CADS bestaat uit [redacted] (Voorzitter), [redacted] en [redacted]. Het hoofddoel van CADS is om de Engels-Nederlandse handelsrelaties te bevorderen door het organiseren van culturele, zakelijke en sociale evenementen. CADS bestaat uit zo'n 100 Commonwealth, Britse en Nederlandse ondernemers. Lidmaatschap is op uitnodiging. CADS organiseert maandelijks een zakenlunch voor haar leden waarbij verschillende sprekers worden uitgenodigd. Op vrijdag 18 november 2017 sprak voormalig Nederlandse ambassadeur Ate Oostra bij CADS over het Nederlandse standpunt inzake de Brexit. Op 19 januari 2018 staat de Britse ambassadeur Peter Wilson als spreker op het programma. CADS werkt samen met the Professional Accountants in Europe (PAiE),[6] The Netherlands/British Chamber of Trade (NBCC)[7] en the Institute of Directors (IoD).[8]

20. De stichting Brexpats is een organisatie met volledige rechtsbevoegdheid in de zin van art. 3:305a BW. De gevraagde vorderingen lenen zich tevens voor een collectieve actie op grond van art. 3:305a BW. De stichting Brexpats heeft overleg gevoerd met de Staat over de vorderingen. De gemeente Amsterdam heeft aangegeven geen prijs te stellen op overleg.

21. Op 4 augustus 2017 hebben eisers een brief naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken gestuurd met het verzoek om in overleg te treden (**productie 5**). Op 29 september 2017 heeft een gesprek plaatsgevonden op het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Den Haag. Bij brief van 23 oktober 2017 hebben eisers aangegeven de conceptdagvaarding inclusief prejudiciële vragen vooraf in concept te zullen delen (**productie 6**). Vervolgens heeft de Staat bij monde van haar advocaat aangegeven geen behoefte te hebben aan nader overleg ten dien aanzien.

---

[3] https://britishineurope.org/
[4] http://grbactionforce.com/repealing-our-rights-british-citizens-set-to-lose-their-fundamental-rights/
[5] https://cadsnewsletter.wordpress.com/about/
[6] http://paie.nl/
[7] http://www.nbcc.co.uk/?lang=nl
[8] https://www.iod.com/

22. Op 14 augustus 2017 hebben eisers een brief naar Gemeente Amsterdam gestuurd eveneens met het verzoek om in overleg te treden (**productie 7**). Bij brief van 5 september 2017 heeft Gemeente Amsterdam aangegeven niet in overleg te zullen treden (**productie 8**). Bij brief van 23 oktober 2017 hebben eisers Gemeente Amsterdam wederom uitgenodigd om in overleg te treden (**productie 9**). Op die uitnodiging heeft Gemeente Amsterdam niet (tijdig) gereageerd.

FEITEN

Brexit

23. Op 23 juni 2016 stemde een kleine meerderheid van de Britten tijdens het zogenoemde Brexit-referendum voor de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de EU. Op 29 maart 2017 notificeerde het Verenigd Koninkrijk de Europese Raad over het voornemen tot terugtrekking uit de EU. Daarmee gaf het Verenigd Koninkrijk uitvoering aan het recht van een lidstaat om te besluiten zich uit de EU terug te trekken op grond van art. 50 VEU.

24. Op 19 juni 2017 was de officiële start van de onderhandelingen tussen de Europese Raad en het Verenigd Koninkrijk over het zogenaamde terugtrekkingsakkoord, waarin de voorwaarden voor de terugtrekking zullen worden opgenomen, ingevolge art. 50 lid 2 VEU. In oktober 2018 sluit de onderhandelingsfase. Indien er een akkoord komt, is het EU recht niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk met ingang van de datum van de inwerkingtreding van het terugtrekkingsakkoord. Indien er geen akkoord komt, is het EU recht niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk na verloop van twee jaar na de kennisgeving van 29 maart 2017, dus per 29 maart 2019, tenzij de Europese Raad en het Verenigd Koninkrijk unaniem besluiten tot een verlenging van de onderhandelingen (art. 50 lid 3 VEU).

25. Fundamenteel onderdeel van de onderhandelingen die momenteel plaatsvinden vormen de rechten van EU burgers in het Verenigd Koninkrijk en van Britten in EU lidstaten. Standpunt van de "achterblijvende"27 EU lidstaten (hierna: "EU27"), onder wie Nederland, is dat deze rechten in het terugtrekkingsakkoord dienen te worden gegarandeerd. Standpunt van het Verenigd Koninkrijk was dat dit niet hoefde. In haar Florence speech van 22 september 2017 heeft de premier van het Verenigd Koninkrijk, Theresa May een overgangsperiode van twee jaar (tot 2021) voorgesteld en verklaard bereid te zijn de EU rechten van burgers te garanderen (**productie 10**).[9] Uitkomst van de onderhandelingen is echter onzeker, met name gelet op het turbulente politieke klimaat in het Verenigd Koninkrijk en de wisselende standpunten die worden ingenomen.

[9] Een offcieel transcript van de speech is op 22 september 2017 gepubliceerd op de website van de Britse overheid en toegankelijk via: https://www.gov.uk/government/speeches/pms-florence-speech-a-new-era-of-cooperation-and-partnership-between-the-uk-and-the-eu

26. Indien er in oktober 2018 een akkoord komt, dient dit te worden goedgekeurd door het Europees Parlement uiterlijk in maart 2019. Na goedkeuring van het akkoord door de instellingen en het Verenigd Koninkrijk, treedt de zogenoemde *Great Repeal Bill* in het Verenigd Koninkrijk in werking en is vanaf maart 2019 de Brexit een feit. Er is echter een reëel risico dat er geen akkoord komt en de rechten van Britten in Nederland niet gegarandeerd zijn. Consequentie is een "harde Brexit". Dit volgt ook uit recente nieuwsberichten over de onderhandelingen tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU (**productie 11**).

27. Zo verklaarde hoofd Brexit onderhandelaar namens de EU, Michel Barnier, tegenover de Franse krant *Journal de Dimanche* op 11 november 2017 dat de EU een plan maakt en technische voorbereidingen treft voor het geval er geen akkoord met het Verenigd Koninkrijk komt (**productie 11**).[10] En op 13 november 2017 beloofde de Britse minister van Vertrek uit de Europese Unie (Brexit-minister) en politicus voor de Conservatieve Partij, David Davis, met wetgeving te komen om ervoor te zorgen dat het Britse parlement de uiteindelijke Brexit deal eerst dient goed te keuren voordat die in werking treedt.[11]

28. Op 13 december 2017 stemde het Britse Lagerhuis voor dit amendement van de Britse wetgeving omtrent de Brexit, waardoor het Britse parlement het akkoord tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU eerst nog moet goedkeuren, voordat het definitief gesloten kan worden. Het feit dat het Britse parlement dus een beslissende, bindende stem over het definitieve akkoord krijgt maakt de realisering daarvan nog onzekerder. Door niet in te stemmen met het akkoord of eisen daaraan te stellen kan het Britse parlement het proces aanzienlijk vertragen of een "harde Brexit" afdwingen (**productie 11**), dat wil zeggen, een uittreden uit de EU zonder garanties.[12]

29. Hoe dan ook (akkoord of geen akkoord), onduidelijk is in hoeverre de bestaande rechten van EU burgers in het Verenigd Koninkrijk en van Britten in EU lidstaten worden gegarandeerd na de Brexit en gedurende een mogelijke overgangsperiode. Eisers, Britten verblijvende in Nederland en organisaties die opkomen voor hun belangen, verkeren in onzekerheid over wat er gebeurt met hun EU rechten nadat het Verenigd Koninkrijk de EU heeft verlaten. Dat geldt allereerst voor hun verblijfsrechten.

---

[10] https://www.theguardian.com/politics/2017/nov/12/eu-planning-for-collapse-of-brexit-talks-says-michel-barnier?utm_source=esp&utm_medium=Email&utm_campaign=Brexit+briefing+2016&utm_term=252200&subid=24390623&CMP=ema-3239 http://www.lejdd.fr/international/ue/michel-barnier-sur-le-brexit-chacun-doit-se-preparer-a-une-absence-daccord-3489740

[11] https://www.theguardian.com/politics/2017/nov/13/parliament-to-have-final-say-on-brexit-deal-david-davis-announces?utm_source=esp&utm_medium=Email&utm_campaign=Brexit+briefing+2016&utm_term=252200&subid=24390623&CMP=ema-3239

[12] *"Brits parlement stemt voor aanpassing brexit-wet"*, NRC website 13 december 2017, toegankelijk via: https://www.nrc.nl/nieuws/2017/12/13/brits-parlement-stemt-voor-aanpassing-brexit-wet-a1584858

Verlies verblijfsrechten

30. Britten verblijvende in Nederland hebben op basis van primair EU recht, met name artikel 20 VWEU, onder meer een autonoom verblijfsrecht voortvloeiende uit hun EU burgerschap, dat nu door de Brexit mogelijk vervalt. De Brexit heeft tot gevolg dat het Verenigd Koninkrijk niet langer een EU Lidstaat is, maar aangemerkt zal worden als een "derde land". Dit heeft ook gevolgen voor de positie van Britten. Als de Brexit tot gevolg zou hebben dat Britten verblijvende in Nederland hun rechten uit hoofde van artikel 20 VWEU verliezen, zullen zij een statuswisseling ondergaan: van EU burger naar "burger van een derde land". Dit brengt grote gevolgen met zich mee.

31. Britten zullen in dat scenario hun rechtmatige verblijfsstatus (op grond van EU lidmaatschap) in Nederland verliezen en moeten actie ondernemen voor een nieuwe basis voor rechtmatig verblijf, zoals naturalisatie, gezinshereniging of vergunning voor (on)bepaalde tijd. Britten zullen hierbij een beroep moeten doen op nationaal en/of secundair EU migratierecht. Afhankelijk van de juridische categorie waartoe men behoort gelden andere voorwaarden voor toelating en beschermingsniveaus.

32. Duidelijk is dat de positie van Britten met een derde land status aanzienlijk verslechtert. Dat blijkt ook uit het rapport "Britse Amsterdammers na de Brexit" dat de Gemeente Amsterdam door onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam heeft laten opstellen en dat aanbevelingen doet om de verblijfsrechten van Britse Amsterdammers zoveel mogelijk te verzekeren (**productie 12.1**).[13] Want de mogelijkheden om een andere (Europeesrechtelijke) verblijfsstatus met een vergelijkbare zekerheid te verkrijgen zijn beperkt (**productie 12.2**).[14] Bovendien gelden daarvoor bijkomende voorwaarden.

Naturalisatie

33. Britten kunnen de Nederlandse nationaliteit aanvragen. Voorwaarden daarvoor zijn echter onder andere dat men:
    - ✓ Direct voorafgaande aan de aanvraag vijf achtereenvolgende jaren rechtmatig verblijf heeft genoten als unieburger;
    - ✓ Afstand doet van de Britse nationaliteit, hetgeen reizen naar familie in het Verenigd Koninkrijk kan bemoeilijken en overige juridische gevolgen kan hebben;
    - ✓ Een Naturalisatietoets aflegt, die een beoordeling van de Nederlandse taal en staatsinrichting omvat, terwijl Britten als unieburgers vrijgesteld zijn van de Inburgeringstoets;
    - ✓ Kosten betaalt: € 855 voor een enkelvoudig verzoek; € 1091 voor een meervoudig verzoek; en € 126 voor een mee-naturaliserend kind.

---

[13] A. Schrauwen, T. de Lange en J. Kraak, *Britse Amsterdammers na de Brexit*, Universiteit van Amsterdam, toegankelijk op: http://www.scienceguide.nl/media/1947090/britse-amsterdammers-na-de-brexit-def_2_.pdf

[14] Vgl. A, Schrauwen, Burgers en Brexit, Brexit-reeks nr. 3, *Tijdschrift voor Europees en economisch recht*, SEW 2017/37, p. 101-107.

34. Eén van de eisers, [redacted] heeft zich genoodzaakt gezien de Nederlandse nationaliteit aan te nemen om ervoor te zorgen dat haar Amerikaanse echtgenoot het recht behoudt om na de Brexit bij haar in Nederland te verblijven. [redacted] woont sinds [redacted] in Nederland en heeft altijd een verblijfsstatus op grond van haar EU burgerschap gehad. Haar Amerikaanse echtgenoot woont sinds [redacted] in Nederland en heeft altijd een verblijfsstatus op grond van het EU burgerschap van [redacted] gehad. Haar man zou zijn huidige verblijfsrecht echter verliezen, indien [redacted] door de Brexit haar EU burgerschap verliest.

35. Hierop heeft [redacted] willen anticiperen door op [redacted] Nederlandse te zijn geworden. Hierdoor kan haar echtgenoot wanneer zijn huidige verblijfsstatus verloopt, een verblijfsstatus op basis van nationaal recht verkrijgen. [redacted] heeft voor naturalisatie gekozen omdat zij en haar man van plan zijn in Nederland te blijven wonen. [redacted] en haar man hebben echter familie in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. In het geval zij in de toekomst tijdelijk Nederland moeten verlaten om voor hun ouders te zorgen, willen zij bij terugkomst in Nederland niet weer opnieuw een verblijfsvergunning aan moeten vragen.

36. [redacted] heeft in het kader van haar naturalisatie een naturalisatietoets afgelegd en in totaal zo'n € 900,- à € 1.000,- betaald. Bovendien heeft [redacted] moeten beloven afstand te doen van haar Britse nationaliteit. Het afstand doen van de Britse nationaliteit kost zo'n € 300,-. Zou blijken dat [redacted] haar Britse nationaliteit desalniettemin behoudt, dan zou dit een grond voor de Nederlandse overheid vormen om haar Nederlandse nationaliteit terug te trekken. In het Regeerakkoord 2017 "Vertrouwen in de toekomst" schrijft het nieuwe Kabinet-Rutte III echter wetgeving voor te bereiden om de mogelijkheden voor een dubbele nationaliteit voor aankomende emigranten en immigranten te versoepelen.[15] De Brexit vormde mede de aanleiding voor deze versoepeling.

37. Zou dergelijke wetgeving nog voor de Brexit in werking treden dan zou dat betekenen dat Britten die in Nederland verblijven en die na de Brexit de Nederlandse nationaliteit aanvragen en verkrijgen hun Britse nationaliteit mogen behouden, terwijl [redacted] die tegen die tijd mogelijk heeft moeten opgeven. Bovendien is het onzeker of [redacted] in de toekomst opnieuw de Britse nationaliteit kan aanvragen. Het feit dat [redacted] juist op de Brexit geanticipeerd heeft door eerder de Nederlandse nationaliteit aan te nemen zou echter niet in haar nadeel mogen werken. Dit zou in feite neerkomen op een ongelijke behandeling van [redacted] ten opzichte van overige in Nederland verblijvende Britten die pas na de Brexit het Nederlanderschap aanvragen.

Gezinshereniging

38. De situatie van [redacted] betreft in de kern een gezinsherenigingskwestie. Britten, die in Nederland een gezin vormen met derdenlanders kunnen een verblijfsvergunning aanvragen op

[15] Vertrouwen in de toekomst, Regeerakkoord 2017-2021, VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, 10 oktober 2017, p. 6, toegankelijk op https://www.kabinetsformatie2017.nl/documenten/publicaties/2017/10/10/regeerakkoord-vertrouwen-in-de-toekomst

grond van de Gezinsherenigingsrichtlijn voor onderdanen van niet EU-landen, 2003/86/EG, wanneer de Brit (als derdelander) zelf rechtmatig verblijf heeft in Nederland.[16] [redacted] zou na de Brexit echter geen rechtmatig verblijf hebben en zich dus niet op de richtlijn kunnen beroepen voor een verblijfsvergunning voor haar man.

39. Uit het Rapport blijkt dat het Verenigd Koninkrijk en de EU hierin willen voorzien door toegang en verblijfsrechten te faciliteren voor partners in duurzame relaties. Echter hiervoor is wel vereist dat de relatie duurzaam bestond op de "specified date", oftewel de datum dat het Verenigd Koninkrijk zich zal terugtrekken. Het Rapport biedt voorts geen zekerheid aangezien het is opgesteld onder de voorwaarde "nothing is agreed until everything is agreed".[17] Bovendien staat in het Rapport dat het Parlement van het Verenigd Koninkrijk de mogelijkheid heeft om de wet waarmee zij het terugtrekkingsakkoord implementeert in te trekken. Als deze situatie zich voordoet is het onwaarschijnlijk dat de Lidstaten zich nog wel aan de voorwaarden in het terugtrekkingsakkoord zullen houden.

40. De Gezinsherenigingsrichtlijn voor niet EU-onderdanen biedt ook geen soelaas voor een andere eiser, [redacted] die zich zorgen maakt over zijn recht op gezinsleven.

41. [redacted] woont sinds [redacted] in Nederland. Zijn vrouw en drie kinderen, [redacted] ([redacted]), [redacted] [redacted] hebben zich in [redacted] bij hem gevoegd. Zij hebben allen de Britse nationaliteit. Momenteel studeren zijn twee zoons in het Verenigd Koninkrijk. [redacted] zit in het [redacted] jaar van zijn studie aan [redacted] en [redacted] zit in zijn [redacted] jaar aan [redacted] [redacted]. Na afronding van hun studie zijn zij van plan om terug naar Nederland te komen om zich bij het gezin te voegen. Ondanks het feit dat zij grotendeels zijn opgegroeid in Nederland hebben zij na de Brexit in beginsel geen recht op verblijf in Nederland.

42. [redacted] kan zich niet beroepen op de Gezinsherenigingsrichtlijn voor niet EU-onderdanen, omdat zijn kinderen al meerderjarig zijn en de richtlijn slechts van toepassing is op de gezinshereniging met minderjarige kinderen. Zijn zonen kunnen wel een Nederlands paspoort aanvragen, maar dan zullen zij hun Britse paspoort op moeten geven. Voor dochter [redacted] geldt dat zij daarbij het inburgeringsexamen moet doen, omdat zij anders dan haar broers ouder dan 5 jaar was toen zij naar Nederland kwam.

43. Ook het Rapport biedt in dit geval geen (volledige) uitkomst, omdat het Rapport uitsluitend uitgaat van de mogelijkheid voor hereniging van familieleden als gespecificeerd in art. 2 van Richtlijn 2004/38/EG betreffende gezinshereniging voor EU burgers. Op grond van art. 2 lid 2 sub c van deze richtlijn vallen hieronder alleen kinderen beneden de leeftijd van 21 jaar.

---

[16] Britten, die in Nederland een gezin vormen met derdelanders kunnen wel een verblijfsvergunning aanvragen op grond van de Gezinsherenigingsrichtlijn, met name als de derdelander een zelfstandig verblijfsrecht heeft en als sponsor voor het gezin kan optreden. De richtlijn is alleen van toepassing op de gezinshereniger en gezinsleden die burger zijn van derde landen. Voorwaarde is echter dat Britse gezinsleden een inburgeringsexamen afleggen.
[17] Paragraaf 5 van het Rapport.

Uitgaande van de "specified date", zal deze regeling in ieder geval niet gelden voor [redacted] en [redacted] Bovendien is het, zoals gesteld, überhaupt onzeker of de voorwaarden in het Rapport stand zullen houden.

Vergunning voor onbepaalde tijd en lang ingezetene status

44. Britten die 5 jaar of langer in Nederland verblijven, hebben recht op duurzaam verblijf op grond van richtlijn betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf in de EU, 2004/38/EG. Met het mogelijke verlies van het EU burgerschap, zullen Britten deze verblijfsstatus verliezen. Britten kunnen op grond van de langdurig ingezetene richtlijn, 2003/109/EG, de status van langdurig ingezetene aanvragen. Een langdurig ingezetene heeft recht op gelijke behandeling, bescherming tegen verwijdering en onder strikte voorwaarden recht om in een andere lidstaat te verblijven. De rechten zijn beperkter dan wat Britten als EU-burger nu hebben.

45. Britten die 5 jaar of langer in Nederland verblijven kunnen met of zonder status van langdurig ingezetene ook een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd aanvragen. Voorwaarden zijn echter onder andere dat men:
    - ✓ Direct voorafgaande aan de aanvraag vijf achtereenvolgende jaren rechtmatig verblijf heeft genoten als unieburger.
    - ✓ Zelfstandig een voldoende en duurzaam inkomen heeft.
    - ✓ Het Inburgeringsexamen aflegt.

Vergunning voor bepaalde tijd

46. Voor Britten die korter dan 5 jaar in Nederland verblijven biedt het Europees migratierecht een aantal richtlijnen[18] die toegangsvoorwaarden tot de arbeidsmarkt van Nederland regelen en daaraan gekoppeld een recht op verblijf voor onder andere seizoenarbeiders, overplaatsing binnen een onderneming, onderzoekers, studenten, stagiairs en au pairs.[19] Het verblijf op grond van deze richtlijnen is naar zijn aard vaak beperkt in duur en kan daarom uiteindelijk niet leiden tot de status van langdurig ingezetene, hetgeen het EU burgerschap het meest zou benaderen. De meeste van deze categorieën zijn dan ook expliciet uitgesloten in de Langdurig ingezetene-richtlijn.

47. Wanneer Britten die korter dan vijf jaar in Nederland verblijven niet in aanmerking komen voor een bijzondere regeling, vallen zij onder het restrictieve Nederlandse vreemdelingenbeleid. Voor een groot aantal derdenlanders die voor meer dan drie maanden naar Nederland komen

[18] Zie o.a. Richtlijn 2009/50/EG van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, PbEU 2009, L 155/17, Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voortoegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming, PbEU 2014, L 157/1, Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten, PbEU 2016, L 132/21. De omzettingstermijn loopt tot 23 mei 2018, Richtlijn 2014/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op tewerkstelling als seizoenarbeider, PbEU 2014, L 94/375.

[19] Al deze richtlijnen geven lidstaten de bevoegdheid zelf te bepalen hoeveel burgers uit derde landen hun arbeidsmarkt mogen betreden. Als het quotum met betrekking tot een bepaalde richtlijn is bereikt, is verblijf op grond daarvan niet mogelijk.

geldt een visumplicht. Bovendien maakt het nationale toelatingsbeleid voor buitenlandse werknemers onderscheid op basis van inkomens- en opleidingsniveau. Britten die niet hoog opgeleid zijn komen niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

48. [redacted] valt in geen van bovengenoemde bijzondere categorieën, noch komt zij in aanmerking voor een vergunning voor bepaalde tijd. In [redacted] heeft [redacted] huisvrouw en getrouwd met een Britse zelfstandige IT ondernemer, het Verenigd Koninkrijk verlaten in verband met het werk van haar man, die werkzaam is voor projecten van de NAVO. Sindsdien hebben [redacted] en haar man in verschillende Europese landen gewoond: in [redacted] in München, Duitsland; in [redacted] in Maastricht, Nederland; in [redacted] in Brussel, België; en sinds [redacted] in Den Haag, Nederland.

49. [redacted] en haar man willen de vier vrijheden die zij als EU burgers hebben uitgeoefend behouden. In geen van de EU landen waar [redacted] en haar man hebben gewoond hebben zij verblijfsrechten. Zij maken zich zorgen over wat de implicaties van de Brexit zijn voor hun verdiensten, hun mogelijkheid tot handel, hun pensioen, en de erkenning van hun diploma's. Zij vragen zich af of zij na de Brexit een werkvergunning moeten hebben om van Europees land naar Europees land te verhuizen zoals zij dat sinds 2012 doen. [redacted] en haar man leven in onzekerheid in hoeverre zij na de Brexit een recht op verblijf in Nederland hebben.

50. Dit geldt te meer nu het contract van [redacted] man na [redacted] mogelijk niet wordt verlengd en mogelijk buiten Nederland werk zal moeten vinden. [redacted] wil echter in Nederland blijven om voor haar [redacted] dochter te zorgen die bij haar en haar man woont. Haar dochter is ziek en krijgt in Nederland uitstekende gezondheidszorg. [redacted] maakt zich zorgen dat zij na de Brexit voor hun werk en pensioen tot het Verenigd Koninkrijk zijn beperkt, terwijl zij al jaren elders in Europa wonen.

Werk en onderneming

51. De Brexit zal onmiskenbaar van invloed zijn op Britse werknemers en ondernemers in Nederland. Britse ondernemers vallen nu onder de regels van vrij verkeer en kunnen daarom zonder vergunning in Nederland werken. Na de Brexit zal ook hun positie veranderen. Zij zullen "ondernemers van buiten de EU" worden en zullen daarom een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA - een verblijfsvergunning en tewerkstellingsvergunning in een vergunning) moeten aanvragen. Als gevolg hiervan is het voor potentiële nieuwe werkgevers minder aantrekkelijk Britten aan te nemen.

52. Sommige Britse ondernemers zullen niet voldoen aan de toelatingscriteria, die erop gericht zijn dat de werkzaamheden van ondernemers wel "van wezenlijk belang zijn voor de Nederlandse

economie".[20] Vooral ervaren ondernemers met financiële stabiliteit voldoen hieraan, zo blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in 2016.[21] Uit de daaruit voortvloeiende Rapportage Werkgroep *Warm Welkom Talent* van mei 2017 volgde als resultaat dat grote steden een rol krijgen bij de besluitvorming over de toelating van ondernemers.[22]

53. Alleen al de Gemeente Amsterdam heeft ongeveer 16.000 economisch actieve Britse burgers, waaronder werkgevers, onderzoekers, ondernemers en studenten. Er is een concrete dreiging dat hun rechten en de rechten van organisaties die opkomen voor hun belangen, *in concreto,* worden aangetast. Britten die in Nederland verblijven ondervinden nu al onzekerheid over hun werk in Nederland na de Brexit.

54. Dat blijkt wel uit de vele zorgen die Britse Nederlanders uitten tegenover de Britse ambassadeur Peter Wilson tijdens de informatie bijeenkomst georganiseerd door de Britse ambassade in Amsterdam op 24 oktober 2017.[23] Een Britse vrouw geeft er aan graag van baan te willen veranderen, maar bezorgd te zijn dat nu te doen. Het is namelijk onzeker of het nieuwe contract dan over 12 maanden wel zal worden verlengd. Deze onzekerheid kan zij niet lopen, want zij heeft kinderen. Een andere Britse vrouw heeft van een bedrijf waar zij had gesolliciteerd te horen gekregen dat zij haar niet aannamen, omdat het bedrijf dan mogelijk een werkvergunning aan moet vragen. Dat dit laatste nu de praktijk is bij multinationals wordt op dezelfde bijeenkomst door een Britse ondernemer bevestigd. Brexpats komt op voor onder meer deze belangen.

55. Een van de eisers, [redacted] maakt zich eveneens zorgen over zijn arbeidspositie. [redacted] woont in [redacted] jaar in Nederland en werkt voor een [redacted] software bedrijf met klanten in onder andere de Benelux, Slovenië, Kroatië, Polen, Canada en het Midden Oosten. Voor zijn werk moet [redacted] regelmatig naar die landen reizen. Wanneer er voor [redacted] na de Brexit als derdelander grens issues komen wordt het voor hem daarom lastig om zijn werk uit te oefenen. Als [redacted] niet de Nederlandse nationaliteit aanneemt, zal zijn werkgever het arbeidscontract met hem als derdelander moeten rechtvaardigen bij de Nederlandse overheid. Er bestaat de kans dat [redacted] daarom zijn werk verliest. Daarnaast maakt [redacted] zich zorgen over de extra kosten voor derdelanders. Vanwege de onzekerheid over zijn verblijfsrechten na de Brexit hebben [redacted] en zijn vriendin, met wie [redacted] al [redacted] jaar samenwoont, besloten om te gaan trouwen. Op die manier kan [redacted] een dubbele nationaliteit verkrijgen en in Nederland blijven.

---

[20] Om in aanmerking te komen voor een GVVA moeten de werkzaamheden van een wezenlijk belang zijn voor de Nederlandse economie, hetgeen wordt bepaald aan de hand van een puntensysteem met drie onderdelen: Persoonlijke ervaring, Ondernemingsplan en Toegevoegde waarde voor Nederland.
[21] T. de Lange, *Wezenlijk Nederlands belang. De toelating tot Nederland van ondernemers van buiten de EU*, WLP, 2016.
[22] http://agendastad.nl/wp-content/uploads/2017/05/102724_Rapportage_Citydeal_web.pdf
[23] De bijeenkomst is te zien via de volgende link:
https://www.facebook.com/UKinNL/?hc_ref=ARQldjVlMY03Zfn7jcuFFZSAuS-GSPZnlpDRhe8xcOxhTmvw5zzHkvDzrU3NKZJvqfw&fref=nf

56. Ook Britse ondernemers verkeren in onzekerheid, zo bleek al uit de situatie van [redacted] en haar man. Een andere eiser, [redacted] woont sinds 1998 samen met zijn Britse vrouw in Nederland en heeft een eigen bedrijf dat investeert in Britse start-ups. Na de Brexit zal hij worden geconfronteerd met allerlei veranderingen en problemen op het gebied van belastingen, IE rechten, realisatie en overdracht van activa, erfrecht en pensioen. [redacted] twijfelt of hij en zijn vrouw de Nederlandse nationaliteit moeten aanvragen om in Nederland te blijven wonen of terug moeten gaan naar het Verenigd Koninkrijk. Zij hebben twee volwassen dochters in [redacted] en zij willen graag ook Brits blijven, dus een dubbele nationaliteit hebben. Als voorzitter van CADS ziet [redacted] veel vergelijkbare zorgen bij Britse leden en dat Nederlandse leden zich zorgen maken over hun handel met het Verenigd Koninkrijk en alternatieve handelspartners in de EU zoeken.

Britten kunnen zich niet langer vrij bewegen in de EU

57. Als gevolg van de Brexit kunnen Britten zich straks niet meer vrij bewegen door de EU. Terwijl dit juist een van de fundamentele rechten van de EU is. Het Rapport biedt geen waarborgen op dit gebied. Uit het Rapport volgt dat slechts rechten zullen worden gewaarborgd van Britse burgers in één Lidstaat, namelijk de zogenoemde "Host State". Tijdens de onderhandelingen lijkt men uit het oog te zijn verloren dat Britten zich ook vrij door de EU zouden moeten kunnen vestigen, niet slechts in één Lidstaat. Dit heeft met name ernstige gevolgen voor Britten die voor hun werk regelmatig in verschillende Lidstaten verblijven, zoals [redacted] en [redacted] Zij worden aanzienlijk in hun carrièrekansen benadeeld wanneer zij niet langer vrij door de EU kunnen bewegen. Hiervoor is op dit moment nog geen oplossing voorzien.

Britten zullen ongelijk worden behandeld

58. Een groot deel van de Britten die momenteel in Nederland verblijven zullen geen verblijfsvergunning kunnen krijgen, omdat zij 1) niet tot een van de groepen behoren waarop het Europees verblijfsrecht van toepassing is; of 2) niet voldoen aan de strikte vereisten die het EU recht stelt. Zelfs wanneer Britten een verblijfsvergunning in Nederland kunnen bemachtigen, dan hebben zij alsnog een slechtere positie ten opzichte van EU burgers. Zo genieten derdelanders met een verblijfsvergunning in de EU niet dezelfde rechten wat betreft gelijke behandeling. EU-burgers en lang ingezetenen hebben voorrang op de arbeidsmarkt.

Britten kunnen zich niet voorbereiden

59. Voor alle verblijfsrecht-richtlijnen geldt dat Britten de verblijfsvergunning pas kunnen aanvragen op het moment dat de Brexit een feit is en zij geen EU-burgers meer zijn. Het omzetten van een verblijfsstatus kan even duren, terwijl de transitie van EU burger naar derdelander van de een op de andere dag een feit kan zijn. Dit kan ertoe leiden dat Britten onmiddellijk na de Brexit geen verblijfsgunning in Nederland hebben en het risico lopen

onrechtmatig in Nederland te verblijven, totdat zij een nieuwe basis voor rechtmatig verblijf hebben. In beginsel hebben Britten tijdens deze periode geen toegang tot de arbeidsmarkt.

60. Het risico bestaat dat Britten die na de Brexit zonder verblijfsvergunning en dus onrechtmatig in Nederland verblijven een terugkeerbesluit krijgen uitgereikt en daarmee samenhangend vertrekplichtig zullen worden.

61. De onzekerheid wordt niet weggenomen met het Rapport, omdat het Rapport bepaalt dat "nothing is agreed until everything is agreed", wat inhoudt dat zonder terugtrekkingsakkoord geen overeenstemming bestaat. Bovendien volgt mogelijk nog een stemming in het Britse parlement over het terugtrekkingsakkoord. In randnummer 36 van het Rapport wordt die mogelijkheid nadrukkelijk gecreëerd. Vanuit de Britse regering is bovendien al verklaard dat het resultaat aan de kiezer zal worden voorgelegd.[24]

Conclusie

62. Wanneer de Brexit doorgang vindt en de EU en het Verenigd Koninkrijk geen "deal" weten te bereiken over de positie van Britse burgers in EU landen, dan zullen Britten die in Nederland wonen en werken onmiskenbaar worden aangetast in hun verblijfsrechten en positie op de arbeidsmarkt en concrete schade ondervinden. Deze schade is nu al merkbaar, omdat de Britten zich in een onzekere positie bevinden waarop zij niet kunnen anticiperen. Britten kunnen geen voorzorgsmaatregelen nemen, zoals alvast een vergunning aanvragen, en weten niet waar zij de komende jaren aan toe zijn.

JURIDISCH KADER

Artikel 20 VWEU

63. Artikel 20 van het Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie ("VWEU") stelt een burgerschap van de Unie in voor burgers van lidstaten van de Europese Unie. Art. 20 lid 1 VWEU bepaalt:

> *"Er wordt een burgerschap van de Unie ingesteld. Burger van de Unie is een ieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit. Het burgerschap van de Unie komt naast het nationale burgerschap doch komt niet in de plaats daarvan."*

64. Op grond van dit burgerschap genieten EU burgers de rechten en hebben zij de plichten die bij de Verdragen zijn bepaald. Daaronder vallen onder meer, naast het recht vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven ("reis- en verblijfrechten"),[25] ook

[24] Staatssecretaris Michael Gove heeft in een opiniestuk in de Daily Telegraph verklaard dat het resultaat aan de kiezer zal worden voorgelegd. http://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/08/british-people-will-control-dislike-brexit-deal/
[25] Art. 20 lid 2 sub a en 21 VWEU.

politieke rechten,[26] de vier vrijheden,[27] het recht op gelijke behandeling op grond van nationaliteit,[28] en de rechten gegarandeerd door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (EU Handvest) en het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM), zoals het recht op eerbiediging van het privéleven en van het familie-en gezinsleven.[29] Deze rechten hebben directe werking en in Nederland verblijvende Britten kunnen zich er direct op beroepen.[30]

Rechtspraak van het Hof van Justitie

65. Het fundamentele karakter van het EU burgerschap vloeit voort uit de rechtspraak van het HvJEU over art. 20 VWEU. Uit drie kern arresten volgt dat lidstaten niet zo maar maatregelen inzake nationaliteit kunnen nemen waardoor het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten verloren gaan.

Het *Rottmann*-arrest

66. In het *Rottmann* arrest[31] heeft het HvJEU bepaald dat maatregelen van lidstaten inzake nationaliteit waardoor EU burgers hun EU burgerschap verliezen slechts toegestaan zijn als zij proportioneel zijn (**productie 13**).

67. De Rottmann zaak betrof een Oostenrijkse burger, Rottmann, die de Oostenrijkse nationaliteit had verloren als gevolg van het aannemen van de Duitse nationaliteit, welke hij vervolgens ook verloor, omdat aan het licht was gekomen dat hij gedurende zijn naturalisatie in Duitsland had verzwegen dat hij onderwerp was van een strafrechtelijk onderzoek naar fraude in Oostenrijk. Voor Rottmann betekende de intrekking van de Duitse nationaliteit dat hij zijn status als EU burger zou verliezen. Het HvJEU overwoog:

> *"Zoals het Hof herhaaldelijk heeft opgemerkt, moet de hoedanigheid van burger van de Unie de primaire hoedanigheid van de onderdanen van de lidstaten zijn."*[32]

68. Het HvJEU verwijst daarbij naar twee arresten waaruit blijkt dat deze regel geldt voor eenieder die zich in dezelfde situatie bevindt, ongeacht nationaliteit en met betrekking tot de vrijheden van personen en de fundamentele vrijheden[33] en ongeacht of de onderdaan werk doet in het eigen land, in een ander land, of dat hij überhaupt werk heeft.[34] Bij de uitoefening van hun bevoegdheid inzake nationaliteit moeten Lidstaten daarom het EU recht eerbiedigen.[35]

---

[26] Art. 20 lid 2 t/m24 VWEU.
[27] Art. 28;45;49;56; en 63 VWEU.
[28] Art. 18 VWEU.
[29] Art. 7 Handvest en 8 EVRM.
[30] HvJ 5 februari 1963, ECLI:EU:C:1963:1 (*Van Gend & Loos*).
[31] HvJ 2 maart 2010, C-135/08 (*Rottmann* v. *Bayern*).
[32] *Rottmann*, par. 43.
[33] HvJ 20 september 2001, C-184/99 (*Grzelczyk*), par.31-33.
[34] HvJ 17 september 2002, C-413/99 (*Baumbast*), par.82-86.
[35] *Rottmann*, par. 45.

69. Het HvJEU overweegt dat de rechter moet toetsen of een besluit tot intrekking van zijn naturalisatie voldoet aan het evenredigheidsbeginsel wat betreft de gevolgen voor de betrokkene en in voorkomend geval voor zijn gezinsleden vanuit het oogpunt van EU recht. De rechter moet toetsen of het verlies van EU burgerschap is gerechtvaardigd, aan de hand van een aantal factoren: de ernst van de inbreuk , het tijdsverloop tussen de naturalisatie beslissing en intrekking, en de mogelijkheid om de vroegere nationaliteit terug te krijgen.[36]

70. Toegepast op de Brexit, volgt uit het arrest dat het verlies van het EU burgerschap voor Britten als automatisch gevolg van de Brexit ongerechtvaardigd zou zijn, omdat er geen evenredigheidstoets plaatsvindt waarbij de gevolgen van het verlies van EU burgerschap voor Britten afgewogen wordt tegen het belang van het Verenigd Koninkrijk bij de Brexit. Het is evident dat de gevolgen disproportioneel zijn, nu de Britten belangrijke fundamentele rechten tegen hun wil zullen verliezen. Dit geldt met name voor Britten die die rechten hebben uitgeoefend door in EU landen zoals Nederland te gaan wonen en werken en tegen de Brexit hebben gestemd.

De arresten *Ruiz Zambrano* en *Chávez-Vílchez*

71. In de arresten *Ruiz Zambrano*[37] en *Chávez-Vílchez*,[38] heeft het HvJEU bepaald dat lidstaten EU burgers niet van hun rechten voortvloeiende uit hun EU burgerschap kunnen beroven (**productie 14**).

72. In het *Ruiz Zambrano* arrest werd het België verboden om een verblijfsvergunning af te wijzen voor een Colombiaanse vader van twee Belgische minderjarige kinderen. Als de vader uitgezet zou worden, dan hadden de kinderen geen andere keus om ook het grondgebied van de EU te verlaten. Dit zou betekenen dat de kinderen, als EU burgers, niet langer gebruik zouden kunnen maken van hun rechten in de EU. Het HvJEU overwoog:

> *"In die omstandigheden verzet artikel 20 VWEU zich tegen nationale maatregelen die tot gevolg hebben dat burgers van de Unie het effectieve genot wordt ontzegd van de belangrijkste aan hun status van burger van de Unie ontleende rechten (zie in die zin arrest Rottmann, punt 42)."*[39]

73. In het *Chávez-Vílchez* arrest ging het om de vraag of Nederland een verblijfsvergunning kan weigeren voor een burger uit een derde land, die de primaire verzorger van Nederlandse kinderen is. Het HvJEU overwoog, onder verwijzing naar het *Ruiz Zambrano*-arrest, dat dat onder EU recht niet kan.[40]

---

[36] *Rottmann*, par. 54-56.
[37] HvJ 8 maart 2011, C-34/09 (*Ruiz Zambrano v RVA*).
[38] HvJ 10 mei 2017, C-133/15 (*Chávez-Vílchez a.o. v Raad van bestuur Sociale verzekeringsbank a.o.*).
[39] *Ruiz Zambrano*, par. 42.
[40] *Chávez-Vílchez*, par. 61.

74. Toegepast op de Brexit, volgt uit deze arresten dat de beslissing van het Verenigd Koninkrijk om de EU te verlaten tot gevolg heeft dat Britten het effectieve genot van hun rechten als EU burgers wordt ontzegd, hetgeen volgens het HvJEU niet is toegestaan.

Het *Toufik Lounes*-arrest

75. Het belang van EU burgers die in een andere lidstaat verblijven om effectief te kunnen blijven genieten van hun EU rechten, heeft het HvJEU recentelijk onderstreept in het *Lounes*-arrest (**productie 15**).[41] De Lounes zaak betrof de afwijzing door het Verenigd Koninkrijk van een verblijfsverguning van een Algerijnse burger, de heer Lounes, die in het Verenigd Koninkrijk getrouwd was met een Spaanse burger, mevrouw Ormazabal, die tevens de Britse nationaliteit bezat. Volgens het Verenigd Koninkrijk kon Lounes geen aanspraak maken op een verblijfsvergunning als familielid van een "EER-burger", sinds Ormazabal het Britse staatsburgerschap had verkregen.

76. Het HvJEU overweegt echter dat een EU burger zoals Ormazabal, die gebruik heeft gemaakt van haar vrijheid om naar een andere lidstaat dan haar lidstaat van oorsprong te reizen en daar te verblijven, zich kan beroepen op de aan het EU burgerschap verbonden rechten, met name het uit art. 21 lid 1 VWEU voortvloeiende recht om in de gastlidstaat een normaal familieleven te leiden in de aanwezigheid van hun familieleden. Zou dit recht vervallen met de verkrijging van de tweede nationaliteit, dan zou daardoor het nuttig effect van art. 21 lid 1 VWEU worden aangetast, terwijl dit artikel nu juist de geleidelijke integratie beoogt te bevorderen.[42] Het HvJEU overwoog:

> *"Een lidstaat kan de gevolgen van het bezit van de nationaliteit van een andere lidstaat echter niet beperken, en met name niet de rechten die op grond van het Unierecht aan die nationaliteit zijn verbonden en voortvloeien uit het feit dat een burger gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer."*[43]

Eerbiediging van het privéleven: Art. 7 Handvest en Art. 8 EVRM

77. Het is evident dat het verlies van het EU burgerschap een inmenging vormt in het privéleven en het familie- en gezinsleven van Britten die in Nederland verblijven, dat door art. 7 van het EU Handvest wordt beschermd en het effectieve genot van dit recht belemmert. Art. 52, lid 3 Handvest bepaalt dat het Handvest minstens dezelfde reikwijdte biedt als het EVRM. Het HvJEU heeft bepaald dat wanneer rechten uit het Handvest een parallel hebben in het EVRM, het HvJEU de relevante rechtspraak van het EHRM dient te volgen.[44]

---

[41] HvJ 14 november 2017, C-165/16 (*Toufik Lounes v Secretary of State for the Home Department*).
[42] *Lounes*, par. 48-62.
[43] *Lounes*, par. 55.
[44] HvJ 5 oktober 2010, C-400/10, (*J.McB. v L.E.*) par. 53.

78. Art. 8 EVRM beschermt, onder meer, iemands familie leven en privéleven en thuis. Dit omvat alle banden die een persoon heeft met zijn omgeving: relaties met anderen, iemands sociale identiteit en meer in het algemeen zijn sociale banden met zijn gemeenschap (*Balogun)*.[45] Iemands thuis wordt beschermd, zelfs indien die persoon daar in de toekomst mogelijk niet meer rechtmatig woont (*Gillow*).[46]

79. Art. 8 ziet van oudsher op de negatieve verplichtingen ten aanzien van een migrant. De overheid mag onder omstandigheden iemands familie of privéleven niet inperken door een persoon uit te zetten of toegang tot het land te weigeren. Het intrekken van iemands nationaliteit of burgerschap waardoor hij geforceerd moet verhuizen is hier bij uitstek een voorbeeld van (*Genovese*).[47] Art. 8 legt de overheid ook positieve verplichtingen op. De overheid dient de rechten onder art. 8 EVRM te beschermen, ook indien dit betekent dat zij een verblijfsvergunning moeten verlenen (*Jeunesse*).[48] Het niet toekennen of ontkennen van nationaliteit of burgerschap van een persoon moet voldoen aan dezelfde criteria als het intrekken van burgerschap (*Ramadan*).[49]

Belangenafweging en noodzakelijkheidstoets

80. Waar inmenging met de rechten onder art. 8 plaatsvindt of dreigt plaats te vinden, dient een belangenafweging gemaakt te worden op grond van het tweede lid van art. 8 EVRM. Het EHRM toetst of het geforceerd laten verhuizen van een persoon noodzakelijk is in een democratische samenleving en proportioneel aan het legitieme doel dat ermee gediend wordt aan de hand van de *Boultif/Üner* criteria.[50] Wanneer het familie of privéleven gecreëerd is op een moment waarop een persoon langdurig of zelfs permanent legitiem verblijf in het vooruitzicht had, genieten de rechten onder art. 8 sterke bescherming (*Useinov*).[51]

81. Toegepast op de Brexit, dient met name het feit, dat de Britten geen strafrechtelijk verleden hebben, in veel gevallen al lang in Nederland verblijven, hier familie en een sociaal leven hebben opgebouwd en ondertussen gehecht zijn geraakt aan hun leven in Nederland, zwaar te wegen in de belangenafweging. Bovendien zijn de Britten in Nederland komen wonen in de gedachte dat zij hier zolang zij willen (legitiem) kunnen verblijven. Zij hebben ook de middelen om henzelf en hun gezin te onderhouden en te voorzien van een ziektekostenverzekering (*Haydarie*).[52]

---

[45] EHRM 10 april 2012, nr. 60286/09 (*Balogun/Verenigd Koninkrijk*).
[46] EHRM 24 november 1986, nr. 9063/80 (*Gillow/Verenigd Koninkrijk*).
[47] EHRM 11 oktober 2011, nr. 53124/09 (*Genovese/Malta*).
[48] EHRM, Grote Kamer, 2 oktober 2014, nr. 12738/10 (*Jeunesse/Nederland*).
[49] EHRM 21 juni 2016, nr. 76136/12 (*Ramadan/Malta*).
[50] EHRM 2 augustus 54273/00 (*Boultif/Zwitserland*), par. 48; EHRM 18 oktober 2006, nr. 46410/99 (Üner/Nederland), par. 57.
[51] EHRM 11 april 2006, nr. 61292/00 (*Useinov/Nederland*).
[52] EHRM 20 oktober 2005, nr. 8876/04 (*Haydarie/Nederland*).

82. De Nederlandse overheid heeft daarom op grond van art. 8 EVRM een positieve verplichting om de Britten te beschermen ten aanzien van hun familie en privéleven en de plek die zij thuis noemen door hun verblijfsstatus te garanderen.

Doctrine

Verworven rechten

83. De vraag welke gevolgen de Brexit zal (moeten) hebben op het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten van Britten houdt de rechtswetenschap sterk verdeeld. De discussie spitst zich toe op de vraag in hoeverre het EU burgerschap van art. 20 VWEU en de daaraan verbonden rechten 'verworven rechten' zijn. Er bestaat niet een sluitende definitie van 'verworven rechten'. De doctrine van verworven rechten is echter een gevestigde theorie onder internationaal recht en betreft subjectieve rechten die niet automatisch ingetrokken worden als een verdrag of wet niet langer van toepassing is.[53]

84. Sommige auteurs verdedigen het standpunt dat een Britse onderdaan zijn EU burgerschap en rechten verliest zodra het VK uit de EU stapt. Zij wijzen op art. 70.1(b) van het Verdrag van Wenen inzake het Verdragenrecht van 1969 dat bepaalt dat de beëindiging van een verdrag de verworven rechten van verdragspartijen, *Staten*, niet aantast en dus niet van toepassing is op *individuen*.[54] Bovendien zou het Verdrag van Wenen überhaupt niet van toepassing zijn nu het terugtrekkingsakkoord geen verdrag tussen Staten is, maar een verdrag tussen de EU en het VK.[55] Het zou ook onterecht zijn dat miljoenen individuen verworven rechten behouden, ondanks dat zij hun EU burgerschap hebben verloren.[56]

85. Andere auteurs benadrukken dat EU recht en de EU verdragen juist verschillen van veel internationale verdragen in de mate waarin zij individuele rechten verlenen, die daarmee deel zijn geworden van hun 'legal heritage'.[57] Doel van het EU burgerschap is mede het creëren van een 'Europese identiteit'. Van de ene op de andere dag ontnemen van het EU burgerschap en daarmee het ontnemen van de 'legal heritage' van personen is dan ook een ernstige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer (**productie 16**).[58]

---

[53] Impact studie door the Directorate-General for Internal Policies, *'The impact and consequences of Brexit on acquired rights of EU citizens living in the UK and British citizens living in the EU-27'*, Policy department C: Citizens' rights and constitutional affairs, April 2017, PE 583.135 (DG Report), p. 14.
[54] S. Douglas-Scott, 'Constitutional Implications of a UK Exit from the EU: Some Questions That Really Must Be Asked', *U.K. Const. L. Blog* (17th Apr 2015); Herbert Smith Freehills, *'Can acquired rights provide protection for individuals and businesses post-Brexit?'*, 21 december 2016; A. Aust, *'Modern Treaty Law and practice'*, London School of Economics and Political Science, januari 2014, p.244.
[55] DG Report, p. 27.
[56] J. Piris, *'Should the UK withdraw from the EU: Legal aspects and effects of possible options'*, Fondation Robert Schuman, European Issues n. 355, 5 mei 2015.
[57] HvJ 5 februari 1963, ECLI:EU:C:1963:1 (*Van Gend & Loos*); P. Mindus, *European Citizenship after Brexit* (2016), te raadplegen via https://ssrn.com/abstract=2842500, p. 6.
[58] A. Schrauwen, '(Not) losing out from Brexit' (2017), *Europe and the World: A Law Review*, 1 (1) pp. 1-18, p. 5/6.

Verhouding nationaal en EU burgerschap

86. De discussie spitst zich vervolgens toe op de vraag wat de betekenis van de art. 20 VWEU jurisprudentie van het HvJEU is voor de Brexit en hoe die in dit kader moet worden geïnterpreteerd. Het Rottmann-arrest heeft geleid tot discussie over de precieze verhouding tussen nationaal en EU burgerschap. In zijn conclusie overwoog A-G Maduro (**productie 17**):

> *"(...) Het gaat om twee begrippen die onlosmakelijk met elkaar verbonden en tegelijkertijd autonoom zijn. Het burgerschap van de Unie veronderstelt de nationaliteit van een lidstaat, maar het is ook een ten opzichte van het begrip nationaliteit autonoom juridisch en politiek begrip. (...)*
> *Dit is de reden dat, hoewel de nationaliteit van een lidstaat voorwaarde is voor toegang tot het burgerschap van de Unie, evengoed de aan dit burgerschap verbonden rechten en verplichtingen niet ongefundeerd door die nationaliteit kunnen worden beperkt."*[59]

87. Sommige auteurs betogen dat nationaal en EU burgerschap 'met elkaar verbonden en niet scheidbaar' zijn en dat het nationaal burgerschap de primaire en originele status is, terwijl EU burgerschap, dat daarvan afgeleid is, secundair is. Een EU burger heeft daarom niet het recht om burger van een van de lidstaten te worden.[60] En Britse burgers hebben dan ook niet het recht op EU burgerschap na een Brexit.

88. Andere auteurs betogen op basis van het Rottmann arrest dat het EU burgerschap een onafhankelijk element heeft. Een onderscheid moet gemaakt worden tussen a) de voorwaarden waaronder men recht heeft op nationaal burgerschap en daarmee EU burgerschap, die Lidstaten autonoom mogen bepalen; en b) omstandigheden waarin men EU burgerschap verliest vanwege verlies van nationaal burgerschap, zoals in het Rottmann arrest, of vanwege uittreden van een Lidstaat (**productie 18**).[61] Lidstaten zijn niet verplicht geweest EU burgerschap aan hun burgers te verlenen, maar eenmaal gedaan kan dit niet zomaar vervallen. EU burgerschap is een belangrijke status en is vereist om de band tussen burger en EU te behouden. EU burgerschap kan pas vervallen als de EU ophoudt te bestaan en behoud van de band dus niet meer nodig is.[62]

89. Sommige auteurs betogen dat een onafhankelijk EU burgerschap individuen zou verlossen van de voorkeuren van hun staten en een erkenning betekenen dat de rechten verworven als EU burger echt fundamenteel zijn: integraal onderdeel van de individuele persoonlijkheid. Terwijl de beslissing om EU burgerschap te verlenen bij de Lidstaat blijft liggen, via nationaal

---

[59] Conclusie A-G Maduro, 30 september 2009, C-135/08 (*Rottmann v Bayern*), par. 23.
[60] V. Lippolis, European Citizenship, *'What It Is and What It Could Be, in 3 EUROPEAN CITIZENSHIP: AN INSTITUTIONAL CHALLENGE'*, 317, 318 (Massimo La Torre ed., 1998).
[61] C. Rieder, *'The Withdrawal Clause of the Lisbon Treaty in the Light of EU Citizenship (Between Disintegration and Integration)'*, Fordham International Law Journal, 37 1, 2013, p. 147 – 174.
[62] *Idem.*

burgerschap van de Lidstaat, ligt de beslissing om EU burgerschap in te trekken dan bij de individuele EU burger, die indien gewenst afstand van dat burgerschap mag doen.[63] In lijn hiermee betogen andere auteurs dat EU rechten kunnen niet zo maar vervallen door een intergouvernementele afspraak. De onderhandelingsclausule van art. 50(2) VEU verzet zich tegen een automatische verlies van EU burgerschap rechten na een uittreden van een lidstaat uit de EU (**productie 19**).[64]

90. Met andere woorden, hoewel het EU burgerschap verkregen kan worden door middel van nationaliteit, zou het voortbestaan van het EU burgerschap losgekoppeld moeten worden van de nationaliteit.[65] Indien verkregen overstijgt het EU burgerschap immers het nationale burgerschap in die zin dat het een supranationaal burgerschap betreft (**productie 20**).[66] Britse burgers hebben dan wel het recht op EU burgerschap na een Brexit en de vrije keuze om daar al dan niet afstand van te doen.

Rechtszekerheid, proportionaliteit en gerechtvaardigde verwachtingen

91. Een ander nauw verbonden argument voor behoud van EU burgerschap na een Brexit is dat Britse burgers die op dit moment verblijven in Europese lidstaten hun leven hebben ingericht op grond van rechten die voortvloeien uit het EU burgerschap. Het zou in strijd met de rechtszekerheid zijn om deze in te trekken (**productie 20**).[67] Individuen moeten ondubbelzinnig kennis kunnen nemen van hun rechten en verplichtingen, zodat zij op grond daarvan voorzieningen kunnen treffen. [68] Daarbij is een belangrijke factor dat regels niet retroactief opgelegd mogen worden.[69]

92. Britse burgers hebben onmogelijk kunnen voorzien dat het Verenigd Koninkrijk zou breken met de EU en hadden de legitieme verwachting dat zij de status van EU-burger zouden behouden.[70] Lidstaten waar Britse burgers op dit moment verblijven hebben daarom de plicht het beginsel van rechtszekerheid voor deze Britse burgers te waarborgen.[71] Het onvrijwillige verlies van het EU burgerschap kan niet *en masse, ex lege* eenzijdig afgenomen worden (**productie 21**).[72] Er

---

[63] D. Augenstein, *'After Brexit: Time for a further Decoupling of European and National Citizenship?'*, July 14 2016. <http://verfassungsblog.de/brexit-decoupling-european-national-citizenship/>

[64] P. Athanassiou en S. Laulhé Shaelou, *'EU Citizenship and its Relevance for EU Exit and Secession'*, in D. Kochenov (ed.) EU Citizenship and Federalism: The role of Rights (Cambridge University Press, 2016), p. 1-2.

[65] Sommige auteurs suggereren dat het HvJEU dit indirect al gedaan heeft: E.F. Isin & M. Saward, *Enacting European Citizenship* (Cambridge University press, 2013), p. 7; P. Mindus, *European Citizenship after Brexit* (2016), te raadplegen via https://ssrn.com/abstract=2842500 , p. 21.

[66] L. Bosniak, 'Citizenship Denationalised' (2000) 7 *Indiana Journal of Global Law Studies,* p. 450-452, 457.

[67] L. Bosniak, 'Citizenship Denationalised' (2000) 7 *Indiana Journal of Global Law Studies,* p. 463/464.

[68] HvJ 10 maart 2009, ECLI:EU:C:2009:140, r.o. 44 (*Heinrich*-zaak).

[69] D. Chalmers, G. Davies & G. Monti, *European Union Law*, Cambridge University Press 2014, p. 441; D. Kochenov, *EU Citizenship and Withdrawals from the Union: How Inevitable is the Radical Downgrading of Rights?*, LEQS Paper No. 111/2016, p.15/16.

[70] D. Chalmers, G. Davies & G. Monti, *European Union Law*, Cambridgde University Press 2014, p. 442.

[71] Douglas-Scott, S., 'Constitutional Implications of a UK Exit from the EU: Some Questions That Really Must Be Asked', *U.K. Const. L. Blog* (17th Apr 2015); R. Gordon QC & R. Moffat, *Brexit: The immediate legal consequences,* The Constitution Society 2016, p. 57 en p. 67/68.

[72] P. Mindus, *European Citizenship after Brexit* (2016), te raadplegen via https://ssrn.com/abstract=2842500 , p. 15/16.

moet per individueel geval beoordeeld worden of het verlies van EU burgerschap rechtmatig is. Dit moet getoetst worden aan de algemene principes van het EU recht zoals proportionaliteit, gelijkheid, legaliteit, gerechtvaardigde verwachtingen en toegang tot de rechter (**productie 16**).[73]

93. Britten hebben het recht om het onvrijwillig verlies van hun EU burgerschap aan te vechten bij de rechter. De precieze betekenis van art. 20 VWEU in het kader van de Brexit is echter geen uitgemaakte zaak, zo blijkt uit hierboven weergegeven wetenschappelijke discussie.

Art. 20 VWEU geen acte clair of éclaré: rol Hof van Justitie EU

94. Als onduidelijkheid bestaat over de uitleg van een bepaling uit EU recht, dan heeft een nationale rechter de mogelijkheid, en in sommige gevallen zelfs een verplichting, om vragen te stellen aan het HvJEU op grond van art. 267 VWEU. Als er echter geen sprake is van twijfel over het toepassingsbereik van een regel, dan is sprake van een "*acte clair*" en geldt er geen verplichting om een vraag voor te leggen aan het HvJEU. Dit geldt eveneens als sprake is van een "*acte éclairé*", namelijk als de vraag al in het verleden is beantwoord door het HvJEU. Uit voorgaande discussie volgt dat art. 20 VWEU geen *acte clair* is of een *acte éclaire*.

95. Art. 20 VWEU betreft de creatie van EU burgerschap. De vraag naar het uittreden van een lidstaat uit de EU en het verlies van EU burgerschap is expres onbeantwoord gebleven toen het EU burgerschap in het Verdrag van Maastricht werd geïntroduceerd (**productie 18**).[74] Art. 20 VWEU is ook geen *acte éclaré*. De art. 20 VWEU-jurisprudentie van het HvJEU gaat over verlies van EU burgerschap als gevolg van verlies van nationaliteit van een lidstaat. De vraag welke betekenis deze jurisprudentie heeft voor het EU burgerschap van burgers van een uittredende lidstaat is nog niet beantwoord. De enige instantie die die vraag kan beantwoorden is het HvJEU.

96. Uit de besproken art. 20 VWEU jurisprudentie van het HvJEU, en ook de conclusies van de Advocaat-Generaals bij het HvJEU over EU burgerschap zoals samengevat door A-G Szpunar in de Chavez-Vilchez zaak (**productie 22**),[75] blijkt wel dat het HvJEU de afgelopen jaren steeds meer belang hecht aan het EU burgerschap. EU burgerschap betreft de fundamentele status van EU burgers die hen de kans biedt een vrij en veilig Europa te bouwen en legitimeert het proces van Europese integratie door de participatie van burgers te versterken.[76] EU burgerschap heeft weliswaar mede een symbolische waarde en omvat aspecten die al in EU recht zijn neergelegd, maar uiteindelijk dient het HvJEU er voor te zorgen dat zijn volledige omvang wordt bereikt.[77]

---

[73] A. Schrauwen, '(Not) losing out from Brexit' (2017), *Europe and the World: A Law Review*, 1 (1) pp. 1-18, p. 4.
[74] C. Rieder, '*The Withdrawal Clause of the Lisbon Treaty in the Light of EU Citizenship (Between Disintegration and Integration)*', Fordham International Law Journal, 37 1, 2013, p. 147 – 174.
[75] Opinie A-G Szpunar, C-133/15, 8 september 2016. (*Chavez-Vilchez*).
[76] Opinie A-G Szpunar, C-133/15, 8 september 2016, par. 80-81; Opinie A-G Lenz, C-91/92 (*Faccini Dori*), par. 53.
[77] Opinie A-G Szpunar, C-133/15, 8 september 2016, par. 82. Opinie A-G Léger, C-214/94, (*Boukhalfa*), par. 63. Opinie La Pergola, C-4/95 en C-5/95, (*Stöber and Piosa Pereira*), par. 50. Opinie A-G Ruiz-Jarabo Colomer, C-65/95 en C-111/95 (Shingara en Radiom), par. 34; More recently, Opinie A-G Wathelet , C-115/15, (NA), par. 111: "if the status of citizen is destined

In samenwerking met nationale gerechten heeft het HvJEU het door beantwoording van prejudiciële vragen ervoor gezorgd dat het EU burgerschap een daadwerkelijk *effectieve realiteit is* geworden.[78]

97. Een rode draad door de jurisprudentie, zo concluderen ook wetenschappers, is dat het HvJEU zijn toetsingsbevoegdheid inzet om burgers van lidstaten als EU burgers te beschermen wanneer een lidstaat maatregelen inzake nationaliteit en verblijfsrecht treft die tegen de principes van EU recht ingaan of EU burgers van hun EU rechten berooft of burgers bloot stelt aan een disproportioneel risico van het verlies van hun fundamentele rechten (**productie 19**).[79] Ook is duidelijk dat het HvJEU de soevereiniteit van lidstaten inzake nationaliteit uitdaagt in zijn EU burgerschap jurisprudentie en dat recente jurisprudentie de potentie heeft EU burgerschap boven de nationaliteit te plaatsen.[80] De graduele evolutie van het begrip doet de vraag rijzen of het vooruitzicht van het verlies van burgerschap in een EU exit scenario een basis geeft voor individuele claims voor behoud daarvan, aldus sommige auteurs.[81]

98. Uit de discussie in de doctrine blijkt dat deze vraag in de rechtswetenschap verschillend wordt beantwoord. Veel argumenten bestaan voor de positie dat EU burgers op grond van art. 20 VWEU verworven rechten hebben die niet afgenomen kunnen worden door toepassing van artikel 50 VEU. Met andere woorden, als het Verenigd Koninkrijk de EU verlaat, kunnen Britse burgers niet hun rechten onder EU recht worden ontnomen. Het HvJEU dient de fundamentele vraag te beantwoorden in hoeverre art. 20 VWEU eraan in de weg staat dat het EU burgerschap en daaraan verbonden rechten van Britten vervallen door toepassing van art. 50 VEU in het kader van de Brexit.[82]

99. In dat verband is ook relevant wanneer een terugtrekkingsakkoord tussen de Raad en een terugtrekkende Lidstaat geldig is. Moet het nationale parlement van de terugtrekkende Lidstaat met het resultaat instemmen? Kan artikel 50 VEU worden herroepen?

Verwijzing Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State

100. Het standpunt dat artikel 20 VWEU geen *acte clair* of *éclaré* is, wordt ondersteund door het recente arrest van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State ("Afdeling"),[83] waarin de Afdeling prejudiciële vragen voorlegt aan het HvJEU over de uitleg van artikel 20 VWEU (**productie 23**). Kort gezegd, houdt de prejudiciële vraag van de Afdeling in of een individuele toets aan het evenredigheidsbeginsel vereist is als een EU burger zijn EU

---

to be the fundamental status of Union citizens 'it cannot therefore be an empty shell'." Opinie A-G Szpunar, C-133/15, 8 september 2016, par. 80-81.

[78] Opinie A-G Szpunar, C-133/15, 8 september 2016, par. 83-84.

[79] P. Athanassiou en S. Laulhé Shaelou, '*EU Citizenship and its Relevance for EU Exit and Secession*' in Dimitry Kochenov (ed.) 'EU citizenship and federalism The Role of Rights' Cambridge University Press. 2017. p.8.

[80] Idem.

[81] Idem., p.1-2.

[82] Vgl. P. Mindus, *'European Citizenship after Brexit'*, 29 september 2016, p. 22, SSRN: https://ssrn.com/abstract=2842500

[83] ABRvS 19 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1098.

burgerschap verliest als gevolg van het van rechtswege verliezen van zijn nationaliteit van een Lidstaat.

101. De feitelijke casus verschilt van deze procedure, maar de fundamentele vraag die is gesteld, is ook in deze zaak relevant, namelijk: is een individuele toets aan het evenredigheidsbeginsel vereist als een burger zijn EU burgerschap verliest? Op grond van de evenredigheidstoets dient, onder andere, rekening te worden gehouden met de gevolgen van een intrekking voor de betrokkene. De gevolgen van het verlies van de rechten die aan het EU burgerschap zijn verbonden (en eventueel de gevolgen daarvan voor zijn gezin), moeten worden afgewogen tegen het belang dat gediend is bij de intrekking van het burgerschap.[84]

102. Vertaald naar deze zaak, zou dit kunnen betekenen dat Britten hun EU nationaliteit – en de daaraan verbonden rechten – niet zonder meer kunnen kwijtraken, maar eerst een individuele toets aan het evenredigheidsbeginsel zal moeten plaatsvinden. Met name voor Britten wonend in een EU lidstaat, zoals Nederland, zijn de gevolgen zeer groot. Deze gevolgen wegen niet op tegen het belang dat gediend wordt bij het intrekken van het EU burgerschap als gevolg van de Brexit.

Conclusie

103. De vraag wat de gevolgen zijn van de Brexit op het EU burgerschap en daaraan verbonden rechten van Britten vergt een uitleg van art. 20 VWEU in samenhang met art. 50 VEU. De enige instantie die deze vraag kan en mag beantwoorden is het HvJEU. Uit de jurisprudentie van het HvJEU volgt dat art. 20 VWEU geen *acte clair* of *éclairé* is in deze context. Rechtswetenschappers verschillen van mening over de betekenis van het artikel en de daarop gebaseerde jurisprudentie in het kader van de Brexit.

104. In de jurisprudentie en de doctrine zijn aanknopingspunten te vinden voor de positie dat als het Verenigd Koninkrijk de EU verlaat, het EU burgerschap en daaraan verbonden rechten van Britten niet automatisch vervallen. Dit óf omdat EU burgerschap losgekoppeld moet worden van nationaal burgerschap, óf omdat een individuele proportionaliteitstoets moet plaatsvinden en het effectief genot van EU rechten niet mag worden ontzegd. Dit geldt met name voor fundamentele rechten.

VERPLICHTINGEN

105. Uit verschillende EU verdragen volgt dat lidstaten de (EU) waarden en (grond)rechten dienen te eerbiedigen,[85] en dit zonder onderscheid.[86] Lidstaten dienen alle maatregelen te nemen die

[84] Zie ook ABRvS, 20 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:89, par. 7.1 en 9.1.
[85] Art. 2, 3 lid 2, 6, 7 en 21 VEU en art. 67 VWEU.
[86] Art. 9 VEU, art. 10, 18 en 45 VWEU en art. 21 Handvest.

geschikt zijn om nakoming van de verplichtingen voortvloeiend uit de Verdragen te verzekeren en zich te onthouden van maatregelen die de doelstellingen van de EU in gevaar kunnen brengen. Lidstaten dienen elkaar ook te ondersteunen bij de vervulling van de taken die uit de verdragen voortvloeien.[87] Op grond van de Grondwet is de Staat gebonden aan deze internationale verdragen[88] en dient de Staat de daaruit voortvloeiende rechten zonder onderscheid te garanderen.[89]

106. Ervan uitgaande dat het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten verworven rechten zijn en Britten die rechten na een Brexit behouden, dient de Staat die rechten van in Nederland wonende Britten op gelijke voet met Nederlandse burgers en overige in Nederland verblijvende EU burgers te respecteren, beschermen en garanderen.

107. Dat de Staat en de Gemeente in dit geval tekort schieten in hun verplichtingen is evident. Tot op heden blijkt uit niets dat de Staat en de Gemeente actie ondernemen om een einde te maken aan de onzekerheid van Britten in Nederland over met name hun verblijfsrechten en de schending van hun rechten te voorkomen. Integendeel, gedaagden kijken passief toe en geven aan de uitkomst van de onderhandelingen over het terugtrekkingsakkoord te willen afwachten. Het terugtrekkingsakkoord dient echter te voldoen aan de *rule of law* die de basis dient te vormen voor de onderhandelingen. De verworven rechten van EU burgers zijn niet onderhandelbaar.

108. Bovendien bestaat er een reëel risico dat in oktober 2018 überhaupt geen akkoord wordt gesloten, of dat er een akkoord komt waarin de rechten van EU burgers niet zijn gegarandeerd of dat er een verlenging van de onderhandelingen komt. Het feit dat de Staat van mening is dat in het terugtrekkingsakkoord de rechten van EU burgers moeten worden gegarandeerd, ontslaat de Staat ondertussen niet van de plicht om alle mogelijke passende maatregelen te treffen om de rechten van Britse burgers in Nederland te beschermen. Het gaat dan met name om hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en familie-en gezinsleven.

VERWEREN GEDAAGDEN

109. De Gemeente Amsterdam heeft geen inhoudelijke verweren aangevoerd. De Staat verweert zich door zich op het standpunt te stellen dat art. 20 VWEU een *acte clair* is die in het kader van de Brexit geen nadere uitleg behoeft. In het bovenstaande is reeds genoegzaam aangetoond waarom dit standpunt onjuist is, waarom prejudiciële vragen over art. 20 VWEU in het kader van de Brexit aan het HvJEU gesteld moeten worden en waarom de Staat in strijd met EU recht handelt wanneer zij geen maatregelen neemt om de rechten van Britse burgers in Nederland te beschermen.

---

[87] Art. 4 lid 3 VEU.
[88] Art. 92-94 Grondwet.
[89] Art. 1 Grondwet.

bB

VORDERINGEN

110. De vorderingen jegens de Staat en de Gemeente Amsterdam zijn tweeledig en kunnen als volgt worden samengevat.

In geval van behoud van het EU burgerschap en de hieraan verbonden rechten na een Brexit

111. Eisers stellen zich op het standpunt dat Britse burgers die in Nederland verblijven na de Brexit hun EU burgerschap en daaraan verbonden rechten door de Brexit niet kunnen verliezen. De Staat en de Gemeente Amsterdam dienen daarom de rechten van [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland verblijvende Britse burgers voortvloeiende uit hun EU burgerschap op grond van artikel 20 VWEU, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, te respecteren, beschermen en garanderen.

112. Daarnaast dienen de Staat en Gemeente Amsterdam zich te onthouden van enige maatregelen die zullen leiden tot een situatie waarin de rechten van [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige Britse burgers in Nederland worden geschonden. De Staat en Gemeente Amsterdam dienen met name niet in te stemmen met en/of uitvoering te geven aan een terugtrekkingsakkoord of enig ander akkoord waaruit volgt dat het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten van in Nederland verblijvende Britten, waaronder hun reis- en verblijfsrechten en het recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, niet zijn gegarandeerd.

113. In hun hoedanigheid als werkgever, dienen de Staat en Gemeente Amsterdam Britten die in Nederland verblijven na de Brexit gelijk te behandelen met overige EU burgers en kandidaten uit EER landen geen voorrang te verlenen boven Britse kandidaten in Nederland.

In geval van verlies EU burgerschap en rechten na een Brexit

114. In het geval de Voorzieningenrechter voorshands zou oordelen dat Britse burgers die in Nederland verblijven na de Brexit hun EU burgerschap en daaraan verbonden rechten verliezen, zijn eisers van mening dat hun reis- en verblijfsrechten en het recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland dienen te worden beschermd. Dit op grond van het feit dat Britse burgers die in Nederland verblijven hun EU rechten hebben uitgeoefend en hun leven in Nederland hebben ingericht op basis van de verwachting van het behoud daarvan. Het zou onrechtvaardig zijn als zij die rechten en het effectieve genot daarvan vervolgens wegens de Brexit automatisch zouden verliezen. Dit volgt ook uit de proportionaliteits-toets ontwikkeld in de rechtspraak van het HvJEU.

115. De Staat dient daarom de rechten van [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland verblijvende Britse burgers,

voortvloeiend uit hun EU burgerschap op grond van artikel 20 VWEU, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, niet te beperken zonder dat een individuele toetsing aan het evenredigheidsbeginsel heeft plaatsgevonden.

116. In het bijzonder ten aanzien van [redacted] dient de Staat haar niet te verplichten afstand te doen van haar Britse nationaliteit.

117. De Gemeente Amsterdam dient de uitkomsten van de individuele toetsing te respecteren en, voor zover daartoe gehouden, uit te voeren.

VERZOEK STELLEN PREJUDICIËLE VRAGEN

118. De vorderingen hangen samen met de uitleg van art. 20 VWEU en het behoud van het EU burgerschap en/of de daaraan verbonden rechten voor Britse burgers verblijvend in Nederland na een Brexit. Gelet hierop verzoeken eisers de Voorzieningenrechter voorafgaand aan het toewijzen van de vorderingen onderstaande prejudiciële vragen aan het HvJEU te stellen (ex. art. 267 VWEU) of althans vragen die de Voorzieningenrechter in goede justitie noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis. Eisers verzoeken de Voorzieningenrechter daarbij de President van het Hof van Justitie te verzoeken op grond van art. 105 van de Rules of Procedure van het Hof van Justitie de zaak, gegeven haar spoedeisendheid, via de spoedprocedure te behandelen.

119. Eisers verzoeken de Voorzieningenrechter daarbij het HvJEU te verzoeken de noodzakelijke voorlopige voorzieningen te treffen, op grond van art. 278 en 279 VWEU, zoals de werking van een eventueel terugtrekkingsakkoord of enig ander akkoord waarin de rechten van EU burgers niet zijn gegarandeerd op te schorten of buiten toepassing te verklaren.

Prejudiciële vragen

Vraag 1:
Art. 20 VWEU

EU burgerschap: een verworven recht?

a) Moet artikel 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie zo worden uitgelegd dat het EU burgerschap van personen met een nationaliteit van een Lidstaat een zelfstandig recht is, in die zin dat een terugtrekking van een Lidstaat uit de Europese Unie het EU burgerschap van burgers van die Lidstaat, al dan niet verblijvende in een andere Lidstaat, onverlet laat?

EU rechten: verworven rechten?

b) Indien vraag 1, sub a negatief wordt beantwoord, moet artikel 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie zo worden uitgelegd dat de aan het EU burgerschap verbonden rechten, waaronder met name doch niet beperkt tot de reis- en verblijfrechten gegarandeerd in artikel 21 van het Verdrag, van burgers van een Lidstaat, al dan niet verblijvende in een andere Lidstaat, verworven rechten zijn die niet (automatisch) vervallen wanneer een Lidstaat uit de Europese Unie treedt?

Proportionaliteitstoets: noodzakelijk?

c) Indien vraag 1, sub b negatief wordt beantwoord, moet artikel 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie zo worden uitgelegd dat het EU burgerschap en/of de daaraan verbonden rechten, waaronder met name doch niet beperkt tot de reis- en verblijfrechten gegarandeerd in artikel 21 van het VWEU, van burgers van een uittredende Lidstaat, al dan niet verblijvende in een andere Lidstaat, pas kunnen vervallen nadat een individuele toetsing aan het evenredigheidsbeginsel heeft plaatsgevonden? Zo ja, dient die toets te worden uitgevoerd door de Lidstaat waarin de betrokken burger verblijft?

Vraag 2

Art. 50 VEU

Art. 50 VEU in samenhang met art. 20 VWEU

a) Moet artikel 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie zo worden uitgelegd dat dit artikel in de weg staat aan toepassing artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, als het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten van de burgers van de terugtrekkende Lidstaat, waaronder met name doch niet beperkt tot de reis- en verblijfrechten gegarandeerd in artikel 21 van het Verdrag, niet worden gegarandeerd, althans dat het verval van het EU burgerschap en/of daaraan verbonden rechten niet individueel worden getoetst aan het evenredigheidsbeginsel?

Art. 50 lid 2 VEU

b) Moet artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie zo worden uitgelegd dat uit de onderhandelingsclausule van lid 2 van dit artikel volgt dat een terugtrekkingsakkoord tussen de Raad en een terugtrekkende Lidstaat pas geldig is wanneer de daarin opgenomen terugtrekkingsvoorwaarden zijn goedgekeurd door het nationale parlement van de terugtrekkende Lidstaat?

SPOEDEISEND BELANG

120. Het spoedeisend karakter van de procedure is evident. De onderhandelingen over het terugtrekkingsakkoord, waar de rechten van Britse burgers in andere Lidstaten en EU burgers in het Verenigd Koninkrijk onderdeel van uit maken, vinden plaats tot en met oktober 2018. Indien er in oktober 2018 een akkoord komt, dient dit te worden goedgekeurd door de EU en

het Verenigd Koninkrijk en is vanaf maart 2019 de Brexit een feit. Na de inwerkingtreding van de terugtrekking is EU recht niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk.

121. Het is voor eisers van groot en spoedeisend belang om duidelijkheid te krijgen over de status van hun EU burgerschap en hun rechten na de Brexit, die naar de mening van eisers niet onderhandelbaar zijn. Voor oktober 2018 dient er dus zekerheid te zijn over de rechten die Britten in andere Lidstaten genieten. Dit betekent dat voor oktober 2018 het HvJEU duidelijk dient te geven over de toepassing van art. 20 VWEU.

122. Gedaagden zullen zich mogelijk op het standpunt stellen dat deze zaak ongeschikt is om in kort geding te behandelen. Eisers betwisten dit, onder meer, omdat de vorderingen geïndividualiseerd, spoedeisend en voldoende concreet zijn. Bovendien worden de vorderingen niet gekoppeld aan een dwangsom, zodat de risico's beperkt zijn.

123. Het spoedeisend karakter volgt tot slot uit het feit dat Britten in Nederland zich nu al in een onzekere positie bevinden waarop zij niet kunnen anticiperen. Britten kunnen geen voorzorgsmaatregelen nemen, zoals alvast een verblijfsvergunning aanvragen, en weten niet waar zij de komende jaren aan toe zijn. De vorderingen zijn er juist op gericht om deze onzekerheid middels concrete maatregelen weg te nemen.

124. Gedaagden zullen zich mogelijk op het standpunt stellen dat deze zaak zich eerder leent voor een bodemprocedure. Het is echter zeer aannemelijk dat in een bodemprocedure op zijn vroegst over een jaar vragen van uitleg aan het HvJEU gesteld zullen worden. De lengte van een prejudiciële procedure beslaat vervolgens ongeveer negen maanden. Dat betekent dat in een bodemprocedure de prejudiciële vragen pas beantwoord zullen worden na oktober 2018, de datum waarop de onderhandelingen over het terugtrekkingsakkoord sluiten, en zelfs na maart 2019, de datum waarop de Brexit in werking treedt. Dit is voor eisers te laat.

BEVOEGDHEID

125. De Voorzieningenrechter van de rechtbank te Amsterdam is te dezer zake bevoegd op grond van artikel 99 Rv en artikel 107 Rv.

BEWIJSAANBOD

126. Voorzover de bewijslast op grond van artikel 150 Rv op eisers rust biedt zij hierbij aan haar stellingen te bewijzen met alle middelen rechtens.

bB

MITSDIEN

Het de Voorzieningenrechter van de rechtbank te Amsterdam, moge behagen bij vonnis, zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

In het geval de Voorzieningenrechter voorshands zou oordelen dat een Brexit het EU burgerschap, althans de daaraan verbonden rechten, van Britten onverlet laat:

I. De Staat der Nederlanden te gelasten:

(i) De rechten van [redacted] en [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland verblijvende Britse burgers voortvloeiende uit hun EU burgerschap op grond van artikel 20 VWEU, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, te respecteren;

(ii) Niet in te stemmen met of uitvoering te geven aan het Rapport, een terugtrekkingsakkoord of enig ander akkoord waaruit volgt dat het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten van [redacted] en [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland wonende Britten, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, niet zijn gegarandeerd;

(iii) In haar hoedanigheid als werkgever, Britten in Nederland gelijk te behandelen met overige EU burgers en kandidaten uit EER landen geen voorrang te verlenen boven Britse kandidaten in Nederland.

II. De Gemeente Amsterdam te gelasten:

(i) De rechten van [redacted] en [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland verblijvende Britse burgers voortvloeiende uit hun EU burgerschap op grond van artikel 20 VWEU, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, te respecteren;

(ii) Geen uitvoering te geven aan het Rapport, een terugtrekkingsakkoord of enig ander akkoord waaruit volgt dat het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten van [redacted] en [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen en van overige in Nederland wonende Britten, waaronder begrepen doch niet beperkt tot hun reis- en verblijfsrechten en hun recht op privéleven en gezins- en familieleven in Nederland, niet zijn gegarandeerd;

(iii) In haar hoedanigheid als werkgever, Britten in Nederland na de Brexit gelijk te behandelen met overige EU burgers en kandidaten uit EER landen geen voorrang te verlenen boven Britse kandidaten in Nederland.

bB

In het geval de Voorzieningenrechter voorshands zou oordelen dat een Brexit tot gevolg heeft dat Britten het EU burgerschap en de daaraan verbonden rechten verliezen:

III. De Staat der Nederlanden:

(i) Te bevelen de rechten voortvloeiend uit het EU burgerschap op grond van artikel 20 VWEU, waaronder begrepen doch niet beperkt tot de reis- en verblijfsrechten en het recht op privéleven en gezins- en familieleven, van in Nederland verblijvende Britse burgers, onder wie [redacted] en [redacted] hun echtgenote(n/s) en kinderen, niet te beperken zonder dat een individuele toetsing aan het evenredigheidsbeginsel heeft plaatsgevonden;

(ii) In het bijzonder ten aanzien van [redacted] de Staat te verbieden dat zij afstand moet doen van haar Britse nationaliteit.

IV. De Gemeente Amsterdam te gelasten:

(iii) De uitkomsten van in vordering III sub (i) genoemde individuele toetsing te respecteren en, voor zover daartoe gehouden, uit te voeren.

SUBSIDIAIR

V. De Staat der Nederland en Gemeente Amsterdam te gelasten zodanige maatregelen te treffen die de Voorzieningenrechter in goede justitie gerade acht, in lijn met hiervoor bedoelde, zodanig dat de aan het EU burgerschap verbonden rechten die bij de Verdragen zijn bepaald van in Nederland verblijvende Britten worden gerespecteerd, beschermd en gegarandeerd.

ZOWEL PRIMAIR ALS SUBSIDIAIR

VI. Gedaagden te veroordelen in de kosten van dit geding, te vermeerderen met de nakosten, een en ander te voldoen binnen veertien dagen na betekening van het vonnis, en – voor het geval voldoening van de (na-)kosten niet binnen de gestelde termijn plaatsvindt – te vermeerderen met de wettelijke rente over de (na-)kosten vanaf bedoelde termijn voor voldoening.

Deze zaak wordt behandeld door:
Mr. Chr.A. Alberdingk Thijm,
Mr. S.C. van Velze en Mr. E.H. Janssen
bureau Brandeis
Sophialaan 8 1075 BR Amsterdam
T: 020 7606 505 / F: 020 7 606 555
info@bureaubrandeis.com / bureaubrandeis.com